

Zájmové chovy - spárkatá

Minerální krmivo do slanisek pro zvěř

Každý myslivec ví, že musí mít a provozovat slaniska. Klasickou náplní slanisek je sůl. Sůl je celoročně k dispozici, aby ji mohla zvěř brát, když potřebuje. Sodík obsažený v soli je velice důležitý pro správnou činnost organismu. Stejně tak ale zvěř potřebuje i další živiny, jako vápník a fosfor, tedy hlavní minerály pro rozvoj kostry a růst paroží. Dále zvířata potřebují hořčík a stopové prvky. Sypká minerální krmiva určená jako náplň slanisek toto splňují.

Zvěř má možnost získat minerální látky z rostlinné přirozené potravy. Tento zdroj je nejlepší, obsah minerálních látek v rostlinných pletivech ale závisí na obsahu minerálií v půdě. Dalšími způsoby, jak můžeme poskytnout zvěři minerální látky, jsou nakoupená krmiva, která již minerály obsahují, nebo minerální krmiva, která si myslivci zamíchají sami do své doma vyrobené krmné směsi. Poslední možností je využít sypká minerální krmiva, určená pro umístění do slanisek. Minerální krmiva do slanisek obsahují samozřejmě sůl jako zdroj sodíku, dále z makroprvků vápník, fosfor a hořčík. Také stopové prvky - měď, mangan, zinek, selen, kobalt a jód. Sůl je hlavním zdrojem sodíku i chloru. Je známo, že obsah sodíku v rostlinách je nízký, zvěř hledá přirozeně jeho zdroje. Z tohoto důvodu se sůl zvěři předkládá a k tomu je levná. Podle mnoha vědeckých výzkumů je pravděpodobně sodík jediná minerální živina, u které tělo zvířete je schopné rozpoznat její deficit a hledat zdroje pro její doplnění. V an-

gličtině pro to existuje termín „Nutritional wisdom“, který by se dal volně přeložit jako výživová moudrost zvířete. Také chutnost soli je její velice důležitou charakteristikou, protože mnoho ostatních minerálů chutné nejsou. Z tohoto důvodu se sůl velice často také používá i jako nosič pro zamíchání ostatních minerálních surovin.

Které faktory ovlivňují příjem minerálních krmiv ve slaniscích zvěři?

- Druh zvěře a velikost těla
- Produkční či mimoprodukční stadium zvěře – růst mláďat, růst paroží, březost, kojení, říje
- Fáze zralosti píce a dalších rostlinných zdrojů potravy zvěře
- Celkové množství přijímané sušiny krmné dávky
- Minulý a současný program předkládání minerálních krmiv zvěři
- Obsah minerálů v půdě
- Vzdálenost minerálního slaniska od vodního zdroje
- Počet slanisek, množství zvěře a dostupnost zvěře ke slaniskům
- Chuťové preference

Zvěř bere minerálie ze slanisek za předpokladu, že má jejich deficit, především sodíku, jak již bylo zmíněno. Důležitým faktorem ovlivňujícím odběr minerálních látek je stres. Při zvýšeném stresu roste potřeba minerálií. Taktéž je větší potřeba v případě výskytu parazitů nebo nějaké infekce u zvěře. V neposlední řadě musíme mít na zřeteli vzájemné vazby mezi minerálními látkami. Je-li v půdě či krmné dávce nadbytek nějaké minerální živiny, může to mít za následek vyšší potřebu jiné živiny.

Zvěř si na nový druh krmiva musí zvyknout. Doba návyku je velice rozdílná a záleží na mnoha faktorech. V místech, kde slaniska již byla, je návyk rychlejší, při vybudování nových slanisek je návyk pomalejší. Důležitým momentem je ponechat kousek klasické kusové soli po určitou přechodnou dobu na nově vloženém minerálním krmivu ve slanisku, protože na sůl je zvěř zvyklá a dlouhodobě ji preferuje před ostatními zdroji minerálních látek. Dalšími vlivy, které mohou být příčinou odmítání lizat minerální krmiva je dostatečné přijímané množství minerálií z přirozené potravy nebo vody. Množství obsahu minerálních látek v pastvě a další rostlinné potravě a ve vodě je přímo úměrné minerálnímu složení půdy. Přirozeně obsažené minerální živiny v krmivech jsou organismem lépe využívány, proto mají výhody ty lokality, kde je dostatek minerálních živin v půdě. Bohužel obecně je v přírodě nedostatek minerálních látek, je tedy nutné použít minerální krmiva v chovu, aby zvěř mohla ukázat svůj genetický a trofejový potenciál. Dalšími vlivy, které mohou zapříčinit odmítání minerálních krmiv ve slaniscích, je mimoprodukční stav zvěře, tedy mimo dobu růstu paroží mimo dobu březosti, kojení apod., dále to mohou být vlivy ročních

období. Také nízká úroveň bílkovin a energie krmné dávky zvěře je příčinou nižší potřeby minerálních látek.

Typy pro přechod od soli k minerálnímu krmivu v praxi:

- Zpočátku dejte do slanisek menší množství sypkého minerálního krmiva
- Na minerální krmivo položte kus soli, na který je zvěř zvyklá brát
- Kontrolujte pravidelně odběr minerálního krmiva ve slaniscích
- Jakmile zvěř začne pravidelně brát, slaniska doplňte větším množstvím
- Dojde-li kusová sůl položená zpočátku na minerální krmivo, již ji nedoplňujte
- Nedopusťte, aby minerální slanisko bylo někdy prázdné
- Provozujte dostatečný počet minerálních slanisek, musí mít k nim přístup všechna zvěř po celý rok, nejlépe je vytvořit si síť slanisek, která pokryje všechna místa výskytu zvěře

Minerální slaniska by měla být chráněna proti působení deště, aby nedocházelo v rychlém vyplavení živin, které by se mohly rozpustit. Když zvěř líže minerální krmivo se solí, má větší potřebu vody, zdroje vody by tedy měly být k dispozici. Typ a velikost minerálního slaniska musí vyhovovat druhu zvěře, která slaniska navštěvuje. Samci v době růstu paroží jsou na něj v lých citliví a k nevhodně řešenému slanisku mohou odmítat chodit, aby si paroží neporanili. Chovatelé zvěře jak ve volných honitbách, tak v oborách, popř. na farmách nebo v zájmových chovech musí vybudovat dostatečnou síť slanisek, kterou přizpůsobí dané lokalitě a potřebám zvěře.

Používání minerálních krmiv ve slaniscích je nejjednodušším způsobem, jak poskytnout zvěři celý komplex minerálních živin a ještě k tomu celoročně. VVS Verměřovice vyrábí již mnoho let sypké minerální krmivo pro použití ve slaniscích s názvem „Premin SLANISKO“. Podle mnohaletých zjištěných informací z honiteb je možné počítat zhruba se spotřebou 1-2 kg minerálního krmiva „Premin SLANISKO“ na kus srnčí zvěře a rok, v závislosti na faktorech, které ovlivňují příjem tohoto minerálního krmiva. U daňčí a mufloní zvěře můžete počítat se spotřebou 2-3 kg/ks a rok, zvěř jelení má průměrný příjem 3-5 kg/ks/rok.

V loňském roce jsme na základě vědeckých a praktických informací inovovali složení minerálního krmiva „Premin SLANISKO“ za účelem zvýšení množství nalízaného minerálního krmiva zvěři. Po ročním odzkoušení v pokusných honitbách jsme upravené krmivo zařadili jako náš hlavní produkt do slanisek s názvem „Premin SLANISKO II“. Uživatelé tohoto nového krmiva mohou počítat s o polovinu větší spotřebou.

Ing. Ondřej Faltus